

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

COMPETENCIES OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE 21st CENTURY

UNDER UBON RATCHATHANI PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

ชมพูนุช นาคำ¹, ปิยาพัชญ์ นิธิศักรานนท์, และนเรศ ชันธะรี

Chompunut Nakam ¹, Piyaphat Nithitakharanon, and Naret Khantharee

สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Educational Administration, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Email: chompunut.ng65@ubru.ac.th¹

Received 22 October 2024; Revised 9 January 2025; Accepted 24 February 2025.



บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 214 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า ไม่แตกต่างกัน แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี มีดังนี้ แนวทางที่ 1 ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้รอบด้านและควรมีทักษะในการสื่อสาร แนวทางที่ 2 ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจในการทำงานเป็นทีม ควรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยและหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร และแนวทางที่ 3 ผู้บริหารควรปรับตัวและวางแผนการบริหารงาน ให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21; สมรรถนะ; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the competencies of school administrators in the 21st century under Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization. 2) to compare opinions of school administrators and teachers towards the competencies of school administrators in the 21st century under Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization classified by position, work experience, and school size. 3) to study guidelines for developing the competencies of school administrators in the 21st century under Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization. The sample group consists of 214 individuals, including school administrators and teachers, selected using a stratified random sampling method. The research tools employed include questionnaires and interviews. Data analysis was conducted using statistical methods such as frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and content analysis, followed by descriptive narration. The results of the research found that 1) Overall competencies of school administrators in the 21st century at a high level. 2) Results of comparing opinions. Classified by positions showed significant statistical differences at the .01 level. Classified by work experience resulted in significant differences at the .05 level. Classified by school size resulted in no different. Guidelines for Developing the Competencies of School Administrators in the 21st century under Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization there are guidelines as follows 1) Comprehensive Knowledge and Communication Skills, school administrators should focus on self-development to acquire broad and in-depth knowledge. In addition, they must possess effective communication skills to convey ideas clearly and foster understanding among stakeholders. 2) Teamwork Motivation and Governance with Technology, school administrators should create a work environment that encourages teamwork and motivation. Furthermore, they should integrate modern technology and good governance principles into their management practices to enhance operational efficiency and transparency. 3) Adaptability and Strategic Planning for Social Changes, school administrators must continuously adapt to evolving societal trends and plan their management strategies proactively. This approach ensures that the institution remains responsive and resilient in a dynamic educational landscape.

Keywords: Competencies of School Administrators in the 21st Century; Competencies; School Administrators

บทนำ

ในยุคปัจจุบันถือว่าเป็นโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างไม่หยุดยั้ง ประเทศต่าง ๆ ทั่วทุกมุมโลก ต่างพัฒนาคนในประเทศของตนให้มีความพร้อมต่อเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทุก ๆ มิติ ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงได้มีการปฏิรูปการจัดการศึกษาเพราะมีความเชื่อว่าการศึกษจะเป็นเครื่องมือหลักที่สำคัญในการนำมาใช้พัฒนาคนและพัฒนาประเทศ จึงปฏิเสธไม่ได้ว่า สถานศึกษาเป็นสถาบันหลักที่สำคัญที่สุดในการทำหน้าที่เป็นพลังในการขับเคลื่อนให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการจัดการศึกษาดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือว่าเป็นบุคคลสำคัญมีหน้าที่รับผิดชอบในการนำพาหน่วยงานไปสู่การเป็นองค์กรยุคใหม่ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (Sumputtanon, Suthiyam, 2024) ผู้บริหารจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีสมรรถนะที่ตอบโจทย์ ตรงตามบริบทของสังคมโลกยุคปัจจุบัน มีทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัย (In-Arn, Boonbai, and Duangtachom, 2022) ซึ่งคำว่า สมรรถนะ คือ ความสามารถในการทำงานต่าง ๆ ที่ส่งผลให้งานนั้นประสบผลสำเร็จมีความสำคัญในการช่วยให้การบริหารงานภายในสถานศึกษาเกิดประสิทธิผล (Namsai, Wansaen, Mikusol, and Sroinakpong, 2020) และสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามระเบียบข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 แบ่งตามมาตรฐานความรู้ ประกอบด้วย 1. สมรรถนะด้านการพัฒนาวิชาชีพ 2. สมรรถนะด้านการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ 3. สมรรถนะด้านการบริหารสถานศึกษา 4. สมรรถนะด้านหลักสูตร 5. สมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน 6. สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพทางการศึกษา 7. สมรรถนะด้านการมีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Announcement of the Teachers' Council of Thailand Subject: Knowledge Content, Competencies, and Professional Experience Requirements for Teachers, School Administrators, Educational Administrators, and Educational Supervisors in Accordance with the Teachers' Council Regulation on Professional Standards, B.E. 2556 (2013), 2013)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด มีสถานศึกษาในสังกัดทั้งหมด 12 สถานศึกษา เน้นพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา แต่จากการบริหารจัดการศึกษาที่ผ่านมา พบปัญหาการขาดสมรรถนะในการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา หลายประการ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาบางท่านมีความสามารถและประสบการณ์ด้านการบริหารงานบุคคลน้อยทำให้ไม่มีความรู้เพียงพอในการขับเคลื่อนเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาวิทยฐานะที่สูงขึ้นของบุคลากรภายในสถานศึกษา ขาดการส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ขาดภาวะผู้นำทางวิชาการและขาดสมรรถนะในด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารสถานศึกษาที่ทันสมัย ส่งผลทำให้การบริหารสถานศึกษา ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ ดังนั้นจากปัญหาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ มีสมรรถนะในการบริหารสถานศึกษาเพื่อช่วยนำพาให้สถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพความสำคัญและปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นแรงขับเคลื่อนให้สถานศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัย ในฐานะที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี เล็งเห็นความสำคัญ และมีความสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะ ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งผลจากการศึกษา ในครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อ การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารและได้แนวทางการพัฒนาส่งเสริม สมรรถนะของผู้บริหาร ในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี
- 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

การทบทวนวรรณกรรม

ความสำคัญของสมรรถนะ

สมรรถนะมีความสำคัญมีประโยชน์ต่อทั้งบุคคล องค์กรและการพัฒนาระบบเศรษฐกิจระดับประเทศ การที่จะพัฒนาองค์การให้ประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่ต้องการนั้น ควรมีการดึงสมรรถนะที่มีอยู่ในตัวบุคคลออกมาใช้ให้เหมาะสมกับงานเกี่ยวข้อง (Nok-anman, 2016) ดังนั้นสมรรถนะจึงมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ให้สอดคล้องกับกลยุทธ์และเป้าหมายในการดำเนินงานขององค์กร และช่วยให้คน ในองค์กรมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ (Chaisri, 2020)

องค์ประกอบของสมรรถนะ

องค์ประกอบของสมรรถนะ คือ การนำสมรรถนะมากำหนดเป็นระดับ เพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคคล องค์ประกอบที่สำคัญของสมรรถนะหลักตามแนวคิดของ McClelland มี 5 ส่วนที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) ความรู้ 2) ทักษะหรือความชำนาญในสิ่งที่ทำซึ่งเกิดจากการฝึกหัด ทำซ้ำ ๆ 3) สิ่งที่คนมีความเชื่อความเห็นว่าตนเองเป็น 4) บุคลิกลักษณะเฉพาะของบุคคล 5) แรงจูงใจหรือเจตคติที่อยู่ภายในตัวบุคคลที่แสดงออกผ่านทางพฤติกรรมเพื่อทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วง (Luknuch, 2018) เมื่อสมรรถนะแต่ละองค์ประกอบมาผสานกันจะทำให้เกิดเป็นความเชี่ยวชาญในสิ่งที่ทำของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลนั้นปฏิบัติงานได้ดี และบรรลุตามเป้าหมาย (Khaosaard, 2016)

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จากการสังเคราะห์แนวคิดหลักการและทฤษฎี จากทัศนะของนักวิชาการท่านต่าง ๆ ได้แก่ Announcement of the Teachers' Council of Thailand Subject: Knowledge Content, Competencies, and Professional Experience Requirements for Teachers, School Administrators, Educational Administrators, and Educational Supervisors in Accordance with the Teachers' Council Regulation on Professional Standards, B.E. 2 5 5 6 (2013), Pummarn, Tiacharoen (2019), Khaminkhiew, Sroinam, and Hormsin (2019), Meesri (2020), Chiangrang (2021), Thongkham (2022), Prawattanasuk, Lapcharoen (2022), Saivilai, Phansawan (2023) และ Namsai, Wansaen, Mikusol, and Sroinakpong (2020) ได้สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำนวน 9 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาตนเอง 2) ด้านการทำงานเป็นทีม 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา 4) ด้านการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ 5) ด้านการสื่อสารและการจูงใจ 6) ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม 7) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 8) ด้านการคิดสร้างสรรค์ 9) ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง

จากการทบทวนวรรณกรรมเบื้องต้นแสดงให้เห็นว่าสมรรถนะมีความสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถให้กับองค์กร องค์ประกอบที่สำคัญของสมรรถนะหลักตามแนวคิดของ McClelland มีส่วนช่วยให้บุคคลปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและจากการศึกษา สังเคราะห์แนวคิดหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ สมรรถนะ 9 ด้าน ซึ่งจะมีประโยชน์กับผู้บริหารและองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมสมรรถนะให้มีระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย/วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ สถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งหมด 12 โรงเรียน ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 482 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จากโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 214 คน โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม มีทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะ 9 ด้าน ตอนที่ 3 แบบสอบถามชนิดปลายเปิด เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะ แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือวิจัยได้ผ่านการตรวจสอบกับอาจารย์ที่ปรึกษา และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ได้ค่าระหว่าง 0.80 - 1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้บริหาร และครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 60 คน แล้วนำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.98 ใช้ศึกษาระดับ สมรรถนะของผู้บริหาร และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหาร 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาแนว

ทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหาร ทั้ง 9 ด้าน รวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการประสานการส่งแบบสอบถามกับโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ด้วยตนเองและดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง จำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจงจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ระหว่างวันที่ 24 มิถุนายน ถึง 26 กรกฎาคม 2567 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ การทดสอบ ค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิจัยเอกสารวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีโดยรวม มีสมรรถนะอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อย คือ ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคิดสร้างสรรค์ และด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีโดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมมีความคิดเห็น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา ด้านการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการสื่อสารและการจูงใจ และ ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีความคิดเห็น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วน ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม ด้านการคิดสร้างสรรค์ และ ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ ขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านของแต่ละด้าน พบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา มีความคิดเห็น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการคิดสร้างสรรค์ และ ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โดยสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาตนเอง ควรมีการกำหนดเป้าหมายและพัฒนาตนเองให้ครอบคลุมคุณลักษณะของผู้บริหารอย่างรอบด้านเพื่อนำความรู้มาใช้ในการบริหาร 2) ด้านการทำงานเป็นทีม ควรสร้างความร่วมมือกับสมาชิกภายในองค์กร เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา ควรเป็นผู้นำและควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนและบุคลากรพัฒนาความรู้ความสามารถในเรื่องการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานที่รวดเร็ว 4) ด้านการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ควรมีความรู้ความเชี่ยวชาญในงานวิชาการที่ถูกต้องและสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวิชาการได้ 5) ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ควรเพิ่มศักยภาพด้านการสื่อสารควรมีทักษะในการสื่อสารและการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด 6) ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม ควรประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร 7) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ควร ทำการวิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษา ควรมีการนำกระบวนการ PDCA มาใช้ในการวางแผนและพัฒนาการดำเนินงานภายในสถานศึกษา 8) ด้านการคิดสร้างสรรค์ ควรมีแนวความคิดที่แปลกใหม่และเปิดโอกาสให้บุคลากรรุ่นใหม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานและพัฒนาสถานศึกษา 9) ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ควรมีความยืดหยุ่นในการบริหาร ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โดยรวม มีระดับสมรรถนะ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารเห็นคุณค่าและเล็งเห็นว่าสมรรถนะเป็นสิ่งสำคัญ จึงมีการพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่องและนำสมรรถนะ ที่พัฒนามาใช้ในการบริหารเพื่อนำพาให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการดำเนินงานตามเป้าประสงค์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Naritsara Thongkhamsi (2022) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยรวม และรายด้าน มีความคิดเห็น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากผู้บริหารอาจมีความเชื่อมั่นในตนเองว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานและพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุบรรลุตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาที่วางไว้ แตกต่างจาก ครูผู้สอน ที่อาจมีแนวความคิดที่อยากให้ผู้บริหารมีการพัฒนาสมรรถนะบางด้านให้มีระดับที่สูงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานและด้านการคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้บริหารนำสมรรถนะเหล่านั้นมาพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวทันยุคสมัยของสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pairot Yingyuen (2022) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง มีความคิดเห็น แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวม มีความคิดเห็น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย อาจจะยังไม่เห็นถึงการใช้สมรรถนะของผู้บริหารในด้านต่าง ๆ เท่าที่ควร ซึ่งต่างจากผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์และทำงานมาหลายปี เป็นกลุ่มที่มีบทบาทมีส่วนร่วมในการทำงานที่สำคัญ ตลอดจนเห็นการพัฒนากระบวนการดำเนินงาน การมีภาวะผู้นำในด้าน ต่าง ๆ ของผู้บริหาร อย่างต่อเนื่องจึงสามารถรับรู้สมรรถนะ ได้มากกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pornsiri Duangsin (2022) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครู จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน มีความคิดเห็น แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริหาร ของสถานศึกษา ที่มีขนาดต่างกัน ทุกคนเป็นผู้ที่ได้รับการพัฒนา ผ่านการคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดมาอย่างดี ประกอบกับมีการพัฒนาทักษะกระบวนการในการสื่อสารและการทำงานเป็นทีมที่เป็นระบบ มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่ช่วยขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีกระบวนการคิดในการทำงานที่ดีและสามารถวางแผนดำเนินงาน ท่ามกลางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ดี และเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ เปิดโอกาสให้ครูผู้สอน มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งทำให้ครูผู้สอน เห็นถึงการทำงานเชิงลึกของการบริหารจัดการ เห็นถึงสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ของผู้บริหาร เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sirilak Namsai (2023) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูที่สังกัดขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น โดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

5. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี 1) ด้านการพัฒนาตนเอง ควรพัฒนาตนเองให้รอบด้านเพื่อนำองค์ความรู้มาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา 2) ด้านการทำงานเป็นทีม ควรสร้างความร่วมมือและสร้างแรงจูงใจในการทำงานเป็นทีม 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา ควรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้และส่งเสริมให้ครูผู้สอนและบุคลากรทุกคนใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน 4) ด้านการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ควรมีความรู้ในงานวิชาการที่ถูกต้อง พัฒนางานและให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้ 5) ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ควรมีทักษะการสื่อสารและสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด 6) ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม ควรประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม นำหลักธรรมมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร 7) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ควรวิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษาและควรใช้กระบวนการ PDCA ในการพัฒนาให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ 8) ด้านการคิด

สร้างสรรค์ ควรมีแนวคิดที่แปลกใหม่ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา 9) ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ควรปรับตัวและวางแผนการดำเนินงานให้เข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ratchaneekorn Saengsaeng (2021) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ควรพัฒนาด้านตนเอง ให้มีความรู้รอบด้าน มีแนวความคิด ที่แปลกใหม่ สามารถให้คำแนะนำเพื่อนร่วมงานในการทำงานได้ รับฟังข้อเสนอแนะจากผู้อื่นเสมอและพร้อมปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

สรุปองค์ความรู้

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 นำมาสังเคราะห์ เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ผลการวิจัย ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 9 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาตนเอง 2) ด้านการทำงานเป็นทีม 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา 4) ด้านการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ 5) ด้านการสื่อสารและการจูงใจ 6) ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม 7) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 8) ด้านการคิดสร้างสรรค์ 9) ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง



ภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

การถ่ายทอดและนำไปใช้ประโยชน์ โดยการนำผลการวิจัยให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมสมรรถนะของผู้บริหาร สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเผยแพร่ผลงานวิจัย ในวารสารวิชาการเพื่อเป็นข้อมูลให้นักวิจัย นักวิชาการ ตลอดจนบุคคลที่สนใจ ได้นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ควรพัฒนานตนเองให้มีระดับสมรรถนะในด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษาและด้านการคิดสร้างสรรค์ให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ควรส่งเสริมและวางแผนการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา ของผู้บริหารให้มากยิ่งขึ้น ควรส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะ ด้านการคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้บริหารเกิดแนวคิดในการที่จะนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการดำเนินงาน ให้มีความทันสมัย และผู้บริหาร ควรนำข้อมูลที่ได้จากการทำวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ ในการพัฒนานตนเองให้มีระดับ สมรรถนะที่เพิ่มสูงขึ้น
3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษาของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 และควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะการคิดสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

References

- Announcement of the Teachers' Council of Thailand Subject: Knowledge Content, Competencies, and Professional Experience Requirements for Teachers, School Administrators, Educational Administrators, and Educational Supervisors in Accordance with the Teachers' Council Regulation on Professional Standards, B.E.2556. (2013, 12 November). Royal Gazette. Volume 130, Special Section 156, 47 - 49.
- Chaisri, A. (2020). Human Resource Management Based on Competency. *Academic MCU Buriram Journal*, 5(2), 234-248.
- Chiangrang, K. (2021). *The Study Core Competency of School Administrators on 21st Century Benchamit School Group under The Secondary Educational Service Area Office 36*. (Master's Thesis). University of Phayao. Phayao.

- Duangsin, P. (2022). Administrative Competencies of School Administrators under the Secondary Education Service Area Office in Sisaket and Yasothon. *Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University*, 19(84), 64-76.
- In-Arn, S., Boonbai, S., & Duangtachom, S. (2022). A Model for Leadership Development of Deputy Directors School in The Northeast of Thailand. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 8(2), 65-76.
- Khaminkhiew, L., Sroinam, S., & Hormsin, N. (2019). The Study of Competencies of Secondary School Principals in 21st Century. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University*, 13(3), 113-124.
- Khaosaard, K. (2016). *Competencies of Educational Administrators Affecting Performance According to Teaching Professional Standards under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1*. (Master's Thesis). Nakhon Pathom Rajabhat University. Nakhon Pathom.
- Luknuch, K. (2018). *Knowledge Management and Competencies of Personnel in the Naval Civil Engineering Department, Royal Thai Navy*. (Doctoral Dissertation). Rajamangala University of Technology Rattanakosin. Nakhon Pathom.
- Meesri, P. (2020). *21st Century Competencies of school Administrators Affecting to School Effectiveness under The Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 1*. (Master's Thesis). Bangkokthonburi University. Bangkok.
- Namsai, S. (2023). Competencies in 21st Century of School Administrator According to The Opinions of Rattanakosin Teacher Group under the Primary Educational Service Area Bangkok. *Journal of Education Burapha University*, 34(2), 56-70.
- Namsai, N., Wansaen, T., Mikusol, P., & Sroinakpong, S. (2020). Competencies of school Administrators in the 21st Century Under Yasothon Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Educational Administration and Leadership*, 11(44), 239-246.
- Nok-anman, S. (2016). *Competency of Administrators of Industrial and Community Education College under the Vocational Education Commission*. (Doctoral Dissertation). Hat Yai University. Songkhla.
- Prawattanasuk, N., Lapcharoen, S. (2022). The Study of the Essential Competencies of the School Administrators in 21st Century in a situation of the disruptive society of schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. *Journal Roi Kaensarn Academi*, 7(6), 205-223.

- Pummarin, J., Tiacharoen, S. (2019). Administrators' Competency and Schooling by Design in the 21st Century of School Under Secondary Educational Service Area Office 9. *Silpakorn University Journal of Educational Research*, 11(1), 207-223.
- Saengsaeng, R. (2021). *A Study of Core Competency of School Administrators under Pathumthani Primary Educational Service Area Office 2*. (Master's Thesis). Rajamangala University of Technology Thanyaburi. Pathumthani.
- Saivilai, N., Phansawan, J. (2023). School Administrators Competence in 21st Century in Saket Nakorn Consortium under Roi Ei Secondary Educational Service Area Office. *MBU Roi Et Journal of Global Education Review*, 3(1), 14-26.
- Sumputtanon, K., Suthiyam, U. (2024). The Roles of School Administrator in Encouraging Learning Organization in Digital Era Under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 9(4), 99-110.
- Thongkham, N. (2022). *A Study of School Administrators Competency in the 21st Century under The Nakhon Sawan Primary Education Service Area Office 1*. (Master's Thesis). Nakhon Sawan Rajabhat University. Nakhon Sawan.
- Yingyuen, P. (2022). The Competency of the 21st Century School Administrators under Khonkaen Primary Educational Service Area Office 1. *Academic Journal of Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus*, 11(1), 311-321.

